

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 3 lutego 2014 roku pełnomocnik powoda W. H. wniósł o zasądzenie od pozwanej A. P. na rzecz powoda kwoty 15 569 zł tytułem spłaty połowy wspólnie zaciągniętego przez strony, a zapłaconego przez powoda kredytu umowy z dnia 21 października 2009 roku o nr (...) – wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 8 marca 2013 roku do dnia zapłaty, kwoty 9250 zł tytułem spłaty kredytu odnawialnego z dnia 13 sierpnia 2008 roku (wraz z aneksem z dnia 13 sierpnia 2008 roku) o nr (...) - wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 13 marca 2013 roku do dnia zapłaty, a ponadto o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, iż w trakcie trwania pomiędzy stronami majątkowej ustawowej wspólności małżeńskiej powód zawarł w dniu 13 sierpnia 2008 roku - za wiedzą i zgodą pozwanej - umowę kredytu odnawialnego z bankiem (...) S.A. o nr (...), a następnie w dniu 21 października 2009 roku wspólnie z pozwaną zawarł umowę kredytu o nr (...). Po rozwiązaniu wyrokiem Sądu Okręgowego w B. z dnia 2 lutego 2010 roku przez rozwód związku małżeńskiego stron powód samodzielnie spłacił powyższe zadłużenie, zaś pozwana - pomimo wezwania do zapłaty - nie uregulowała swojego zobowiązania względem powoda.

Pismem z dnia 5 lutego 2014 roku powód rozszerzył żądanie pozwu - wnosząc o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda z tytułu spłaty kredytu o nr (...) łącznej kwoty 16 970,45 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 8 marca 2013 roku do dnia zapłaty.

Strona pozwana w odpowiedzi na pozew z dnia 17 marca 2014 roku uznała powództwo co do kwoty 16.970,45 zł, zaś w pozostałej części – tj. co do kwoty 9 250,00 zł wniosła o oddalenie roszczenia, kwestionując istnienie tej wierzytelności co do zasady i co do wysokości. Ponadto pozwana wystąpiła z powództwem wzajemnym wnosząc o zasądzenie od W. H. na jej rzecz kwoty 12 493,44 zł z tytułu kwot przekazanych po dacie ustania wspólności ustawowej z rachunku A. P. na rachunek bankowy powoda – pozwanego wzajemnego.

Sąd ustalił, co następuje:

Ustrój ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej łączył strony niniejszego postępowania od dnia 27 maja 2006 r., tj. od dnia zawarcia związku małżeńskiego, do dnia 24 lutego 2010 r., tj. do dnia uprawomocnienia się wyroku Sądu Okręgowego w B. orzekającego rozwiązanie ich małżeństwa poprzez rozwód (wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia 02 lutego 2010 r., sygn. IC 33/10). Od dnia 6 lipca 2009 r. pomiędzy małżonkami doszło do faktycznej separacji (akta sprawy I Ns 13740/10).

W dniu 13 sierpnia 2008 roku powód zawarł na okres 1 roku z (...) Bank (...) S.A. umowę kredytu odnawialnego w rachunku bieżącym o nr (...) o limicie kredytowym 9.000 zł., zaś aneksem z dnia 26 marca 2009 r. kwota limitu została podwyższona do kwoty 18.500,00 zł. Złożona do akt historia rachunku prowadzonego przez (...) S.A. o nr (...) potwierdza, iż kwota zadłużenia na dzień ustania wspólności małżeńskiej wynosiła 17.356,14 zł, na dzień 29 grudnia 2012 roku – 18.237,05 zł (k. 154 – 193). W dniu 13 marca 2013 roku zamknięta została łącząca W. H. i (...) Bank (...) S.A. umowa kredytu odnawialnego w rachunku bieżącym o nr (...) o limicie 18 500 zł, przy czym kredyt został w całości spłacony (k. 8).

W dniu 21 października 2009 roku W. H. zawarł z (...) Bank (...) S.A. umowę kredytu o nr (...) na kwotę 53 193,72 zł, przy czym zobowiązanie powyższe zostało spłacone w całości do dnia 8 marca 2013 roku (k. 9).

Dokonując podziału majątku stron po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej postanowieniem z dnia 28 grudnia 2012 roku Sąd Rejonowy w S. rozliczył nakłady poniesione przez powoda w wysokości 45.372,96 zł z majątku osobistego na majątek wspólny stron w okresie od dnia 25 lutego 2010 roku do dnia 28 sierpnia 2012 roku (akta sprawy I Ns 13740/10). Z akt powyższej sprawy wynika, iż na budowę domu zostały zaciągnięte zobowiązania kredytowe w postaci: pożyczki z (...) z dnia 01.10.2008 r. w wysokości 15.000,00 zł; pożyczki z (...) z dnia 01.10.2008 r. w

wysokości 4.000,00 zł; pożyczki z (...) w wysokości 10.000,00 zł; kredytu odnawialnego z dnia 13.08.2008 r. w wysokości 9.000,00 zł z aneksem z dnia 26.03.2009 r. podwyższającym tę kwotę do 18.500,00 zł; kredytu (...) S.A. z dnia 21.10.2009 r. w wysokości 53.193,72 zł, kredytu (...) S.A. z dnia 06.04.2009 r. w wysokości 11.000,00 zł.

Jednocześnie Sąd nie uwzględnił wniosku A. P. o rozliczeniu wydatków i nakładów poniesionych przez nią na majątek osobisty W. H. w łącznej kwocie 10.524,66 zł - stanowiącej spłatę przekazaną przez uczestniczkę postępowania w okresie od czerwca 2010 r. do września 2011 r. tytułem spłaty kredytu konsumpcyjnego. Zgłoszenie tego żądania Sąd ocenił jako spóźnione, dokonane dopiero w piśmie procesowym z dnia 17 grudnia 2012 r., pomimo zobowiązania pełnomocnika w trybie art. 207 §3 k.p.c. na rozprawie w dniu 17 lutego 2011 r., a więc po upływie prawie 2 lat od wyznaczonego terminu (akta sprawy I Ns 13740/10).

Pismem z dnia 18 października 2013 roku A. P. została wezwana do zapłaty na rzecz powoda kwoty 26 220,45 zł wraz z ustawowymi odsetkami - tytułem zwrotu połowy zadłużenia wynikającego z umów kredytowych o nr (...) i nr (...) - spłaconego przez powoda (k.11 – 14).

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż w przypadku, gdy nie zachodzą podstawy do przeprowadzenia przewidzianego w przepisach art. 567 k.p.c. postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej (w tym postępowania uzupełniającego), w szczególności gdy nie istnieje już majątek wspólny, do rozpoznania roszczeń z tytułu zwrotu wydatków i nakładów, a także długów, właściwy jest tryb procesowy, z tym że materialnoprawną podstawą rozstrzygnięcia pozostaje przepis art. 45 k.r.o. jako *lex specialis* w stosunku do przepisów kodeksu cywilnego o zwrocie nakładów na cudzą rzecz lub o bezpodstawnym wzbogaceniu. Stosownie zaś do art. 45 § 1 k.r.o. każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, z wyjątkiem wydatków i nakładów koniecznych na przedmioty majątkowe przynoszące dochód, może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Nie można jednak żądać zwrotu wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności.

Sąd zważył jednocześnie, iż z uwagi na art. 618 § 3 k.p.c. w zw. z art. 688 i art. 567 § 3 k.p.c. wyłączona jest możliwość późniejszego – po uprawomocnieniu się postanowienia o podziale majątku wspólnego - dochodzenia roszczeń podlegających rozpatrzeniu w postępowaniu działowym, bez względu na to czy zostały one przez stronę w tym postępowaniu zgłoszone. W niniejszej sprawie między stronami toczyło się postępowanie o podział majątku wspólnego i zakończyło się ono postanowieniem Sądu Rejonowego w S. z dnia 28 grudnia 2012 roku, prawomocnym z dniem 22 stycznia 2014 roku. Wszelkie roszczenia stron z tytułu nakładów poczynionych z majątku osobistego na majątek wspólny lub z majątku wspólnego na majątek odrębny przed dniem wydania orzeczenia w sprawie podziału majątku wspólnego podlegały oddaleniu. Usterki postępowania działowego mogą być naprawione jedynie w tym postępowaniu – czy to w trybie uzupełnienia postanowienia, czy w drodze kontroli instancyjnej (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1994 r., III CZP 6/94, OSN 1994/11/205). Tym samym w toku niniejszego postępowania strony nie mogły więc dochodzić wzajemnych roszczeń z tytułu długów, które zostały spłacone przez jednego z nich z majątku osobistego po ustaniu wspólności majątkowej, a przed dokonaniem podziału majątku.

Po ostatecznym sprecyzowaniu żądań strona powodowa wносиła m.in. o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 16.970,45 tytułem spłaty połowy zapłaconego w całości przez powoda kredytu o nr umowy (...) z dnia 21 października 2009 roku wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8 marca 2013 roku do dnia zapłaty. Pozwana w odpowiedzi na pozew z dnia 17 marca 2014 roku uznała powyższe żądanie co do zasady, jak i co do wysokości (tj. co do kwoty 16.970,45 zł).

Zgodnie z art. 213 § 2 k.p.c. Sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem sądowym „uznanie powództwa jest aktem dyspozycyjności pozwanego, który nie tylko uznaje samo żądanie powoda, ale i to, że uzasadniają je przytoczone przez powoda okoliczności faktyczne i godzi się na wydanie wyroku uwzględniającego

to żądanie” (wyrok SA w Krakowie z dnia 5 grudnia 2012 r., I ACa 1061/12, LEX nr 1280314). W ocenie Sądu instytucja uznania powództwa obejmuje więc swoim zakresem zarówno oświadczenie woli pozwanego, tj. wniosek o wydanie wyroku zgodnie z żądaniem pozwu, jak również oświadczenie wiedzy pozwanego, co do przyznania istnienia okoliczności stanowiących podstawę powództwa.

Sąd podzielił jednocześnie pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2010 roku, sygn. akt IV SCK 429/09 (LEX nr 678022), zgodnie z którym w przypadku gdy wnioskodawca po ustaniu wspólności majątkowej spłacił z własnych środków dług, który powstał w trakcie trwania wspólności ustawowej – w tym dług jednego z nich, ale związany z majątkiem wspólnym - to taki dług powinien zostać rozliczony w ramach podziału majątku wspólnego. Uiszczenie długu przez jednego z małżonków po ustaniu wspólności ustawowej może być bowiem traktowane jako nakład z majątku osobistego na majątek wspólny - podlegający rozliczeniu na podstawie art. 45 § 1 k.r.o. - w szczególności w sytuacji, gdy jeden z małżonków zaciągnął kredyt w trakcie trwania wspólności ustawowej, za który nabyto przedmioty wchodzące w skład majątku wspólnego, a następnie kredyt ten został spłacony już po ustaniu wspólności ustawowej. W takiej sytuacji spłacony przez jednego z małżonków dług przekształca się w nakład na majątek wspólny (por. postanowienie siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 1978 r., III CRN 194/78, OSNC z 1979 r., nr 11, poz. 207). Zastosowanie art. 45 § 1 k.r.o. w rozpoznawanej sprawie jest więc uzasadnione tym, że majątek wspólny zwiększył się o aktywa nabyte z kredytu zaciągniętego przez jednego z małżonków jeszcze, gdy trwała wspólność ustawowa.

Mając na uwadze okoliczności rozpoznawanej sprawy, w szczególności okres spłaty, jakiego dotyczy żądanie pozwu, jak i twierdzenia stron co do przeznaczenia kredytu o nr umowy (...) oraz osoby go spłacającej, Sąd przyjął, że uznanie żądania pozwu nie jest sprzeczne z prawem, z zasadami współżycia społecznego ani nie zmierza do obejścia prawa. Sąd uznając za prawdziwe twierdzenia powoda co do poczynionych przez niego od dnia podziału majątku wspólnego nakładów z tytułu ww. kredytu, na podstawie art. 45 § 1 k.r.o., zasądził od A. P. na rzecz W. H. kwotę 16.970,45 zł. Z uwagi na okoliczność, że Sąd zasądził roszczenie uznane przez pozwanego, Sąd na podstawie art. 333 § 1 pkt 2 k.p.c. w punkcie VI sentencji wyroku nadał wyrokowi w punktach I w części dotyczącej uznania powództwa do kwoty 16970,45 zł rygor natychmiastowej wykonalności. Jednocześnie, na podstawie art. 481 §1 k.c., Sąd uwzględnił żądanie pozwu w przedmiocie zasądzenia odsetek w wysokości ustawowej od dnia 08.03.2013 r. do dnia zapłaty, z uwzględnieniem dalszych zmian wysokości ustawowych odsetek.

Odnosząc się zaś do dochodzonej pozewm kwoty 9.250 zł tytułem spłaty kredytu odnawialnego w rachunku o nr (...) z dnia 13 sierpnia 2008 roku wraz z aneksem z dnia 26 marca 2009 roku Sąd wziął pod uwagę, iż możliwość dochodzenia zwrotu powyższej kwoty uzależniona jest od przeznaczenia zaciągniętego zobowiązania. Zauważyć jednocześnie należy, iż w toku postępowania w przedmiocie podziału majątku wspólnego stron (sygn. akt I Ns 13740/10) nie wykazano, by W. H. nabył jakiegokolwiek przedmioty lub prawa do swojego majątku osobistego. Zasady logiki i doświadczenia życiowego nakazują zatem przyjąć, iż zaciągnięty przez powoda dług pozostawał w związku z sytuacją całej rodziny i został zaciągnięty na pokrycie wspólnych potrzeb. Zauważyć jednocześnie należy, iż nawet jeżeli kredyt ten został spożytkowany – jak twierdzi pozwana – na zakup samochodów, to pojazdy te zostały zaliczone w poczet majątku wspólnego stron. Mając na uwadze równe udziały stron w majątku wspólnym wynikającym z ustroju małżeńskiej wspólności ustawowej, jak i fakt, iż przedmiotowy kredyt odnawialny zwiększył aktywa stron w trakcie trwania wspólności małżeńskiej o kwotę 18.500 zł, Sąd uznał, iż pozwana zobowiązana jest do zwrotu połowy wartości nakładu, tj. kwoty 9.250 zł. Zauważyć jednocześnie należy, iż powód spłacił powyższe zobowiązanie i zamknął umowę kredytu odnawialnego w rachunku bieżącym o nr (...) w dniu 13 marca 2013 roku. Tym samym zwrotu nakładów z powyższego tytułu – jako roszczenia podlegającego co do zasady rozpatrzeniu w postępowaniu działowym - domagać się mógł dopiero po wydaniu postanowienia o podziale majątku wspólnego stron, wyłączając zastosowanie art. 618 § 3 k.p.c. w zw. z art. 688 i art. 567 § 3 k.p.c. Sąd uwzględnił żądanie pozwu w przedmiocie zasądzenia odsetek w wysokości ustawowej od dnia 13.03.2013 r. do dnia zapłaty, z uwzględnieniem dalszych zmian wysokości ustawowych odsetek, na podstawie art. 481 §1 k.c.. Zgodnie bowiem z powyższym przepisem w przypadku, gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Pozwana – powódka wzajemna wnosząc o zasądzenie - tytułem rozliczenia nakładów z jej majątku osobistego na majątek wspólny stron - kwoty 12 493,44 zł, przy czym wskazywała, iż jest to suma przekazana przez nią na rachunek bankowy powoda w okresie od dnia 10 marca 2010 roku do dnia 26 września 2011 roku tytułem spłaty zobowiązań ciężących wspólnie na stronach. W świetle powyższych twierdzeń, jak też przedstawionych przez A. P. dowodów z dokumentów w postaci historii operacji na rachunku bankowym oraz potwierdzeń przelewów (k. 70 - 97), niewątpliwym jest, iż nakładów tych dokonała przed dniem wydania postanowienia w przedmiocie podziału majątku wspólnego z dnia 28 grudnia 2012 roku. Tym samym roszczenie powyższe, na podstawie art. 618 § 3 k.p.c. w zw. z art. 688 i art. 567 § 3 k.p.c., podlegało oddaleniu o czym Sąd orzekł w pkt IV sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o dyspozycję art. 98 § 1 k.p.c. – zgodnie z zasadą ponoszenia odpowiedzialności za wynik procesu.

Pozwana – powódka wzajemna przegrał sprawę w całości, a więc na niej ciążył obowiązek zwrotu powodowi poniesionych przez tego ostatniego kosztów procesu. Jednocześnie Sąd nie znalazł podstaw, by uwzględnić wnioski o zastosowanie w sprawie art. 101 k.p.c. Zauważyć bowiem należy, iż A. P. pomimo skierowanego do niej wezwania do zapłaty z dnia 18 października 2013 roku, nie uiszczała należności – nawet w wysokości uznanej w odpowiedzi na pozew, ani też nie ustosunkował się w żaden sposób do wezwania. Tym samym wątpliwości Sądu nie budziło, iż dała powód do wytoczenia powództwa będącego przedmiotem niniejszego postępowania.

Na zasądzone od pozwanej na rzecz powoda koszty procesu głównego składa się uiszczona przez powoda opłata sądowa od pozwu w łącznej wysokości 1312 zł (1241 zł + 71 zł), opata od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2.400,00 zł. Koszty zastępstwa procesowego ustalone zostały zgodnie z § 6 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.).

Na zasądzone koszty postępowania wynikłe z powództwa wzajemnego składały się wyłącznie koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2.400 zł – ustalone w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.).